

PRIMLJENO:	1. 4.	20. 21	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	23-3/21 - 1		
VEZA:			
EPA:	169XXVII		
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

СКУПШТИНА ЦРНЕ ГОРЕ

Предсједник Скупштине

господин мр Алекса Бечић

Подгорица, 18. март 2021. године

На основу члана 93 став 1 Устава Црне Горе, а у складу са Пословником Скупштине Црне Горе, подносимо **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ЂИРИЛИЧНОГ ПИСМА** ради стављања у скупштинску процедуру.

Посланици/е:

Дејан Ђуровић

Дејан Ђуровић

Драган Бојовић

Драган Бојовић

Маја Вукићевић

Маја Вукићевић

Мило Божовић

Мило Божовић

Милан Кнежевић

Милан Кнежевић

Славен Радуновић

Славен Радуновић

Марко Ковачевић

Марко Ковачевић

Милун Зоговић

Милун Зоговић

Симонида Кордић

Симонида Кордић

Јован Јоле Вучуровић

Јован Јоле Вучуровић

Јелена Божовић

Јелена Божовић

Предраг Булатовић

Предраг Булатовић

Радош Зечевић

Радош Зечевић

Страхиња Булајић

Страхиња Булајић

Владимир Добричанин

Владимир Добричанин

Максим Вучинић

Максим Вучинић

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ЋИРИЛИЧНОГ ПИСМА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом се уређује заштита и равноправност употребе ћириличног писма зајемчена Уставом Црне Горе.

Члан 2

Свако има обавезу да поштује право на равноправну употребу ћириличног писма у складу са Уставом Црне Горе и законом.

Забрањена је свака дискриминација по основу писма.

Члан 3

Под заштитом ћириличног писма, у смислу овог закона сматра се равноправна употреба ћириличног писма у раду: државних органа, органа државне управе, органа локалне самоуправе, органа локалне управе, јавних предузећа, јавних установа и других организација и субјеката која врше јавна овлашћења (у даљем тексту: органи и организације које врше јавна овлашћења).

Члан 4

Заштита ћириличног писма у раду органа и организација које врше јавна овлашћења, обезбјеђује се равноправном употребом ћириличног писма у:

- 1) писаном општењу органа и организација које врше јавна овлашћења међусобно, као и са странкама, односно грађанима, у равномјерном обиму, на ћириличном писму;
- 2) објављивању закона, прописа и других аката, у равномјерном обиму, на ћириличном писму;
- 3) штампању књига и школских уџбеника, у равномјерном обиму, на ћириличном писму;
- 4) вођењу поступка за остваривање и заштиту права, дужности и одговорности грађана, пред органима и организацијама које врше јавна овлашћења, у равномјерном обиму, на ћириличном писму;
- 5) вођењу прописаних евиденција од стране органа и организација које врше јавна овлашћења, у равномјерном обиму, на ћириличном писму;
- 6) издавању јавних исправа, као и других исправа које су од интереса за остваривање законом утврђених права грађана, од стране органа и организација која врше јавна овлашћења, у равномјерном обиму, на ћириличном писму;
- 7) вођењу поступка у погледу остваривања права, дужности и одговорности запослених из рада или по основу рада, код органа и организација која врше јавна овлашћења, у равномјерном обиму, на ћириличном писму.

Члан 5

Под заштитом ћириличног писма подразумијева се равноправна употреба ћириличног писма при: исписивању назива мјеста и других географских назива, назива насеља, улица и тргова, назива органа, организација и фирми, објављивању јавних позива,

обавјештења и упозорења за јавност, као и при исписивању других јавних натписа.

Члан 6

У органима и организацијама које врше јавна овлашћења писана кореспонденција врши се, и одлуке и друга писмена пишу се, у равномјерном обиму, на ћириличном писму.

Члан 7

Национални јавни емитер Радио-Телевизија Црне Горе, регионални и локални јавни емитери, регистровани у Црној Гори, обавезни су да текстуални дио програма, у равномјерним једнонедељним временским размацима, емитују на ћириличном писму.

Комерцијални, електронски и штампани медији, регистровани у Црној Гори, својом уређивачком политиком дужни су да уклоне било које угрожавање, искључивање или ограничавање равноправне употребе ћириличног писма.

Члан 8

Саобраћајни знаци, путни правци на међународним, магистралним и другим путевима, називи мјеста и други географски називи исписују се и на ћириличном писму.

II НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА

Члан 9

Надзор над спровођењем одредаба овог закона врше, у оквиру свог дјелокруга, органи државне управе надлежни за послове: управе, просвјете, саобраћаја, урбанизма, стамбено-комуланих послова, културе и здравства.

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона врши орган управе надлежан за послове инспекцијског надзора, преко надлежних инспекција, односно управне инспекције.

III КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 10

Новчаном казном од 3.000 евра до 10.000 евра казниће се за прекршај јавно предузеће, јавна установа и друго правно лице које врши јавна овлашћења, ако:

- 1) поступи супротно некој од одредби садржаних у тачкама члана 4 став 1 овог закона;
- 2) назив мјеста и других географских назива, назив насеља, улица и тргова, назив органа, организација и фирми, објављивање јавних позива, обавјештења и упозорења за јавност, као и других јавних натписа, испише супротно одредбама члана 5 овог закона;
- 3) национални, регионални и локални јавни емитер текстуални дио програма емитује супротно одредбама члана 7 став 1 овог закона;
- 4) саобраћајне знаке, путне правце, на међународним, магистралним и другим путевима, називе мјеста и друге географске називе, испише супротно члану 8 овог закона.

Одговорно лице у правном лицу казниће се за прекршај из става 1 овог члана новчаном казном од 500 до 1.000 евра.

Члан 11

Новчаном казном у износу од 500 еура до 2.000 евра казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу, органу државне управе, органу локалне самоуправе и локалне управе, ако по било ком основу поступи супротно некој од одредби садржаних у тачкама члана 4 став 1 овог закона;

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 12

Називи мјеста, улица, тргова, органа и организација, фирме и други јавни натписи ускладиће се са овим законом најкасније шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 13

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном листу Црне Горе”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 16 став 1 тачка 1 Устава Црне Горе, којим је утврђено да се Законом, у складу са Уставом уређује начин остваривања људских права и слобода, када је то неопходно за њихово остваривање, као и у одредбама члана 13 став 2 Устава Црне Горе, којим је утврђено да су ћирилично и латинично писмо равноправни.

II Разлози за доношење закона

Ћирилица за народе Србе, Црногорце, Бошњаке и Муслимане, једнако, има посебну вриједност, исто као што и за друге народе имају њихова писма: грчко, арапско, јеврејско, кинеско, јапанско, али којих се ти народи, као препознатљивих знакова свог идентитета, никада неће одрећи.

Ћирилицом смо се уписали међу цивилизоване (словесне) и историјске народе Европе и свијета, чија историја је историја хиљадугодишње борбе за опстанак, или, како се и каже у образложењу оставке бјелопавлићких учитеља, због окупаторске забране ћирилице у црногорским школама, 1916. године: „Ћирилица је наша историја, њоме су исписани сви наши културни трагови“.

Ћирилицом је исписна најпознатија наша књига *Мирослављево јеванђеље*, коју је Унеско уврстио у едицију

Памћење свијета, као једно од 120 највреднијих добара које је створила људска цивилизација, као и *Октоих* и друге књиге из Црнојевића штампарије, чије штампање представља најзначајнији датум културне историје Црне Горе.

Не постоји ниједан разлог за потискивање и напуштање ћирилице: ни историјски, ни културни, ни естетски, ни лингвистички, ни вјерски, ни техничко-технолошки. Ћирилица је била и остала, једна од основних одредница нашег идентитета. Њено напуштање значи прекид са нашим културним и духовним идентитетом, односно одрицање од свог културног наслеђа.

До почетка 90-их година 20. вијека, сви листови и часописи који су излазили у Црној Гори штампани су ћирилицом: *Побједа*, *Стварање*, *Овдје*, *Историјски записи*, *Омладински покрет*, *Просвјетни рад*, *Васпитање и образовање*, *Универзитетска ријеч*, све локалне новине: *Титовградска трибина*, *Никшићке новине*, *Приморске новине*, *Пљеваљске новине*, *Бјелопољске новине*, *Барске новине*; све новине радних организација и све новине организација друштвених дјелатности; сви годишњаци ЦАНУ; сви уџбеници и ђачке лектуре у издању Завода за издавање уџбеника, и др. Сва издања „Побједе“, међу њима и едиција „Луча“, и сва издања „Обода“ и „Универзитетске ријечи“, а касније и „Унирекса“, као главних издавача у тадашњој Црној Гори. Црна Гора била је најћириличнија република у бившој СФРЈ. Због тога су многи, све до јуче, мислили „да је у Црној Гори званично писмо ћирилица“.

Ћирилица је, као народно писмо, све до недавно, била у употреби на цијелом балканском простору. Ћирилица је писмо на коме се и данас описмењавају наша дјеца! Насупрот свему томе, а посебно уставној одредби о равноправности писама – ћирилице и латинице (Устав Црне Горе, чл. 13) – ћирилица, данас, у Црној Гори

има статус само дозвољеног, али не равноправног и обавезујућег писма. У врло кратком времену, посебно након доношења Устава Црне Горе, 2007. године, сви јавни натписи, називи установа, институција, школа, сви путокази, називи улица, исписани су латиницом. На латиници се води и сва државна администрација и кореспонденција уз потпуно запостављање ћириличног писма.

Уколико би се наставио овакав тренд напуштања ћирилице, не би у веома кратком времену напросто нестало са овог простора, што би био, не само недопустив дискриминаторски чин према оном дијелу овдашњег становништва који то писмо доживљава као један од најважнијих чинилаца свог националног, културног, језичког и духовног идентитета, него и незапамћено антицивизацијско насиље над историјом и културом Црне Горе.

Зато је неопходно доношење закона, којим би се прецизно регулисала равноправна употреба и прије свега заштита писма ћирилице у Црној Гори, а тиме, напokon, спровела у дјело и уставна одредба којом се то гарантује!

Да би се ћириличном писму омогућила равноправна употреба у пракси није довољно само донијети закон о равноправној употреби овог писма са латиницом, већ је неопходно омогућити да законске одредбе у пракси буду спроведене.

III Објашњење основних правних института

Одредбама члана 1 Предлога закона одређена је садржина закона.

Одредбама члана 2 одређују се принципи поштовања права на равноправну употребу ћириличног писма и забране дискриминације по основу писма.

Члановима 5, 6, 7, и 8 уређују се питања равноправне употребе ћириличног писма при исписивању назива, мјеста, насеља, улица и тргова, органа и организација и фирми; писаној кореспонденцији органа и организација која врше јавна овлашћења; емитовању програма јавних радио-телевизијских емитера; поступању комерцијалних, електронских и штампаних медија; као и исписивању саобраћајних знака и путних праваца.

Одредбама члана 9 уређена су питања вршења управног и инспекцијског надзора, над примјеном овог закона.

Чланом 10 и 11 прописују се санкције за непоштовање материјалних одредби овог закона.

Члан 12 утврђује рок у коме су надлежни органи и организације дужни да називе мјеста, улица, тргова, органа и организација, фирми и других јавних натписа, ускладе са овим законом.

Одредбом члана 13 уређено је питање ступања на снагу овог закона.

IV Усаглашеност са европским законодавством и потврђеним међународним конвенцијама

Након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Нацрта закона о заштити ћирилице са аспекта позитивне дискриминације није установљено да постоје извори ЕУ *acquis* који су релевантни за предмет уређивања Закона о заштити ћирилице

ради позитивне дискриминације због чега би у Изјави о усклађености стајала ознака „Непримјењиво“.

V Финансијска средства која је потребно обезбиједити за спровођење Закона

За спровођење овог закона није потребно обезбиједити значајнија финансијска средства из Буџета Црне Горе и буџета јединица локалне самоуправе.

Финансијска средства за допуну писма у називима фирми, у остављеном року, симболична су и њих сноси власник фирме, односно орган и организација, у којима се остварују права и обавезе утврђене овим законом.

Када се ради о продукцијама као и о дневној штампи техничке и технолошке могућности су на таквом нивоу да примјена одредаба овог Закона неће изискивати било каква финансијска средства.